

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90—
za pol leta Din 45—

V upravi stane mesečno Din 7—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ko-
pijarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22:50
za en mesec Din 7:50

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

Oblast ljudstvu!

Ako hočemo prav spoznati duha kapitalizma, se nam je treba samo vglobiti v sledeče značilno dejstvo:

Delavstvo si je po vojni v nekaterih državah zagotovilo plače po takozvani premikajoči se mezdni skali. To se pravi, plače se same po sebi ali zvišujejo ali pa znižujejo tako, da zagotavljajo delavcu v so-razmerju s cenami življenjskih potrebščin brez posebnega meznega boja nekak eksistenčni minimum. Ker draginja povsod le raste, se plače avtomatično zvišujejo. Ta sistem je le dosledna izvedba načela, da plača mora zagotoviti delavcu in njegovi družini pošteno obstoj, kar je izrekel Leon XIII. v svoji znameniti okrožnici. Zdelo bi se, da proti temu ni mogoče z nobene strani ugovarjati.

Temu pa ni tako. Avstrijski industri-
jalci se premikajoči se mezdni skali že upi-
rajo; podobno drugod. Njihovi razlogi pa
so izvanredno zanimivi, ker nam odkriva-
jo pravo mišljenje kapitalizma o vrednosti
človeškega dela, boljše rečeno, o človeku
samem. Oni namreč pravijo: Draginja ra-
ste. Plače rastejo. Od tega pa trpi produk-
cija, katere je vsled tega vedno dražja. Mi
valimo stroške na konsumenta, da zopet
delavec najbolj občuti. Zopet mora plača
narasti. Zopet trpi produkcija. Vse sku-
paj je nekaka kača, ki sama sebe v rep
grize. Delavec mora izprevideti, da ga z
delodajavcem veže en skupni interes:
produkcija. Če hočemo več in bolj po ceni
producirati, je treba tako večjega dela ka-
kor nižjih mezd. To je edini izhod iz go-
spodarske krize, ki ga narekuje veliki kr-
ščanski zakon o solidarnosti vseh stanov
človeške družbe.

Kapitalizem kot oznanjevalec evangeli-
skih nauk je gotovo izredna prikazen, ki
bi jo moral vsakdo radostno pozdravljati.
V resnici pa tiči za kapitalističnim prid-
garjem socialne morale grd hinavec.

En pogled na dejansko stanje to takoj
pokaže, to so dividende velekapitalističnih
podjetij in bank. Te rastejo in sicer ne sa-
mo absolutno, ampak relativno. Dobički
so tako ogromni, da postavljajo v senco
vse, kar se je pred vojsko v tem oziru do-
segalo. Moralni pridigarji kapitalizma si
niso še nikoli tako polnili žepov kakor si
jih po vojski.

Če poslušajš njih, slišiš seveda same
tožbe, kako težko da izhajajo. Treba pa je
pogledati način ali stopnjo življenja po-
vojnega kapitalizma in ga primerjati z
onim pred vojno. Če se je takrat ponekod
še moglo o skromnosti govoriti, je danes
ta čednost popolnoma iz moralnega slovar-
ja kapitalista izginila. Razkošje povojnega
kapitalizma kriči v nebo po maščevanju.
Medtem pa danes v družini uradnika, če je
količkanj številna, zvečer ne pride na mizo
drugača kot kava. Kapitalist pa se vozi z
avtomobilom; tudi tak, ki bi pred vojno

na tak luksuz ne bi bil mogel misliti. En
pogled v velike žurnale zadostuje, da si
človek predoči sliko orgije razkošja, ki se
v njej valja povojni kapitalizem.

Recimo pa tudi, da dobički nekaterih
podjetij padajo. Ali to upravičuje zniževa-
nje delavskih mezd pod možnostjo pošte-
nega obstoja? Tako dolgo ne, dokler si tu-
di kapitalist ne bo prikrajšal pri ustih! Tega
pa nikjer ne vidimo. Moral bi z lučjo
ob belem dnevu iskati kapitalista, ki bi
nalagal nase in na svojo družino žrtev sa-
moodpovedi vsled znižanja produkcije in
dobičkov, če se to kje res godi. V imenu
solidarnosti človeške družbe naj to žrtev
nese le delavec, ki je itak manj vredno
bitje: to je moralni zakon kapitalizma ce-
lega sveta in vseh veroizpovedanj. Ti de-
lavci si odtrgaj od ust, da bo moj dobiček,
če ne raste, pa vsaj ostal na isti višini.
Kapitalizem se drži morale živali-roparic.
Njemu ni sočlovek s svojimi življenjskimi
potrebami največ vreden, nego zgolj lastni
profit, zaradi katerega naj si milijoni na-
lagajo žrtve. Oni so itak menjvredni. In
tako se pod krinko sklicevanja na solidar-
nost stanov kapitalizem roga Bogu in Kr-
stusu ter tako sam podira v človeški druž-
bi vero in žene množice v revolucijo proti
vsem in vsemu. Ko pa izbruhne kje vi-
har razrušenja, pa obrača celokupna re-

šno brezverstvo, kakšen materializem,
kakšna brezbožna krutost! To je hinav-
akeija svoje oči k nebu in se bridko prito-
žuje nad razdivjane množice, češ: »Kak-
stvo! Sami ste iztrgali ljudem iz srea vero,
naučili množice gledati na življenje kakor
na boj zveri med seboj, pa se potem zgra-
žate nad razrednim bojem, nad prevratnim
mišljenjem, kakor da niste vi največji re-
volucionarji proti vsem božjim zakonom
pravice, poštenja in solidarnosti!

In čim dalje človek to gleda, tembolj
prihaja do prepričanja, da vsi socialni pro-
grami ne morejo vesti do pravičnejše
družbe, dokler se kapitalizmu ne iztrga iz
rok oblast in je ne prevzame socialno
vzgojeno delovno ljudstvo. Seveda, kapi-
talizem je dobro poskrbel za to, da ni teh
množic prosvetilo znanje, da se je ubil v
njih čut lastnega moralnega dostojanstva,
da se je zasužnjila tudi njihova duša. Poj-
dimo in učimo vse, ki v potu svojega obra-
za delajo, da so tudi moralno enako vredna
bitja, da pošteno delo človeka posevčuje
in povišuje, da jo pa oni, ki tlačijo svojega
sočloveka, naj ima še toliko znanja in to-
liko »višjih« potreb, globoko pod njim! In
potem se ne boje vi vsi z »višjim« obzor-
jem in »višjimi« ter »finejšimi« potrebami,
da ne bi to delovno ljudstvo moglo voditi
države!

Konferenca treh socialističnih internacional
brezuspešna.

Berlin, 24. maja. V Berlinu se vrše
te dni seje tako imenovanega odbora de-
vetorice druge, poltretje in tretje interna-
cionalne. Drugo internacionalo zastopajo
Wanters, Wels in Macdonald, dunajsko ali
poltretjo Friedrich Adler, Crispin in Bra-
cke, moskovsko ali tretjo pa Radek, He-
kert in Klara Zetkin. Na sejah se je raz-
pravljalo o skupnem nastopu delavstva.
Vendar pa ni prišlo do sporazuma, temveč
je večerajšnja seja končala s tem, da je vsak
poskus sporazuma in zedinjenja skoraj iz-
ključen. V imenu druge internacionalne je
izjavil Macdonald, da množične zahte-
ve, ki jih je II. internacionala stavila kot
predpogoj za sklicanje skupne konference,
niso izpolnjene. Delovanje komunistične
stranke v raznih državah naj bi po njego-
vem mnenju dokazovalo, da pomeni stre-

mljenje k enotni fronti komunistom samo
taktični maneuver.

Na Macdonaldovo izjavo je reagiral
Radek, ki je v daljšem izvajanju očital
drugi internacionali, da nastopa proti
skupni fronti samo iz sebičnih motivov,
ker se boji, da bi pozneje pri volitvah iz-
gubila na svoji moči in pa vsled njenega
sodelovanja in sporazuma z meščanskimi
strankami. Če odbor devetorice ne sklene
sklicati svetovnega kongresa, ne bodo ime-
li komunisti nobenega povoda in interesa,
še nadalje sodelovati.

V imenu dunajske internacionalne je
govoril Adler proti obema predgovorniko-
ma, češ, da postavljata neprestano sama
ultima, mesto da bi podpirala vztrajno
delo.

Pred zaključkom seje so komunisti
izstopili iz odbora devetorice.

Pogajanja o posojilu.
Kompromitirani ministri.

Belgrad, 26. maja. (Izv.) Vprašanje
najetja posojila še vedno ni definitivno re-
šeno, ker je vlada uvidela, da v tem vpra-
šanju ne more delati proti javnosti, ki se
ji je posrečilo preprečiti mahinacije raz-
nih ministrov, ki so se že itak preveč za-

vzemali za Blerovo skupino in se s tem ob-
čutno kompromitirali. Vlada je sklenila,
da se za 7 dni prekinajo vsa pogajanja.
Med tem časom pa naj obe skupini vložijo
točne ponudbe, na kar bo vlada definitiv-
no sklepala.

Nov komunistični pro-
ces.

Dne 23. t. m. se je začel v Osijeku pro-
ces proti komunistom prof. Božidar Mas-
lariću in tovarišem. Obtožnica jim očita,
da so bili v tesni zvezi s centralnim komu-
nističnim odborom na Dunaju. Prvi obtože-
nec 18 letni sedmošolec realne gimnazije
Josip Schuller je izpovedal, da ga je prvo
noč policija zaprla v sušilnico,
kjer se je v dimu dušil in so mu oči zatek-
le. V takem stanju so ga potem zasilavali.
Zanika vsako krivdo. Prof. Maslarić pravi,
da celega procesa ne razume. On je bil
dobrovoljec v srbski vojski in kot tak leta
1919. pri Bitolju ranjen. Državo je ustva-
rilo delovno ljudstvo, a ruši jo sedanji ne-
sramni režim. Komunist je bil in je tudi še
sedaj. Tudi ostali obtoženci so zanikali
vsakršno krivdo. Ni dvoma, da je tudi
ta komunistični proces iz trte izvit in da
je le nov list sramote za sedanji režim.

Pogajanja z Italijo.

Belgrad, 26. maja. (Izvirno) Kakor se
v političnih krogih govori, je Pašić poslal
pismo, v katerem je obrazložil svoje mne-
nje glede predlogov sir Georgea v St. Mar-
gheriti. Glede pasa okoli Zadra je Pašić
mnenja, da naj bi bil širok kvečjemu 5 km
in ne 15 km. Glede Sušaka pa, da naj ga
italijanska vojska takoj zapusti, čim bo
podpisana pogodba. Z ozirom na zahtevo,
da naj bi bila v komisiji za luko Baroš za-
stopana tudi reška država, je Pašić odloč-
no proti; v tej komisiji naj bi bili samo
zastopniki Jugoslavije in Italije, dočim naj
Reko upravlja legalna vlada, ki jo izvoli
konstituenta.

Belgrad, 26. maja. (Izvirno) Lloyd
George svojega predloga ni poslal pisme-
no, temveč ga je na seji samo ustno ob-
razložil. Zato je naša delegacija zahtevala,
da naj Lloyd George pošlje svoj predlog
pismeno naši in italijanski vladi. Zato tu-
di ne more naša vlada sklepati definitivno,
dokler ne dobi pismeno predloga. Takoj
po sprejemu mo dr. Ninčič odpotoval v
Lidže k Pašiću.

Belgrad, 26. maja. (Izvirno) Zunanji
minister dr. Ninčič odpotuje v kratkem v
Sarajevo, da informira Pašića o delu ge-
novske konference in o naših pogajanjih
z Italijo. Pogajanja se bodo nadaljevala
šele potem, ko bo podal Pašić svoje mnenje.

RAZMEJITEV Z BOLGARIJO.

Belgrad, 26. maja. (Izv.) Komisija za
razmejitev med našo državo in Bolgarijo
je dokončala svoje delo in je meja med
obema državama definitivno določena. Na
zahtevo naših zastopnikov v komisiji je
meja v Strumiškem okraju ponovno po-
maknjena za 7 km globoko na bolgarsko
ozemlje.

Tunel.

56

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter
Mlakar.

Solze so orosile njene oči, hitre solze, ki jih nihče
ni smel videti. Nemirno in razburjeno se je kopala z
Edith. To zabavo sta si privoščili vsako jutro. Maud je
bilo prav tako v otroško veselje kakor Edith, ko sta
pljuskali v vodi, se smejala in vpili v kopalnici, kjer
odmevajo glasovi tako polno in čudovito. Spustili sta
soparno prho — potem je bila vedno bolj in bolj
mrzla in mala Edith se je smejala, kakor da jo kdo
ščegeta, ker je postalo tako ledeno mrzlo. Potem je
prišla jutranja toaleta in nato zajtrk. To je bila Mau-
dina najlepša ura, ki si je ni pustila vzeti. Po zajtrku
je šla Edith v »šolo«. Imela je lasno šolsko sobo s
črno lablo — tako je želela sama — in pravo malo
šolsko klop, sicer bi to ne bila nobena šola.

Danes se je Maud prav kraiko kopala in z zabavo
ni bilo nič. Edith je poizkušala mater razveseliti na vse
mogoče načine in njena otroška prizadevanja so Maud
ganila skoraj do solz. Po kopanju je spel telefonirala
v osrednjo pisarno. Slednjič se ji je posrečilo, da je
govorila s Harrimanom, in on ji je namignil, da je
nesreča žalibog večja, nego so dosedaj mislili.

Maud se je vedno bolj vznemirjala. Šele zdaj je
postala pozorna na čudno Macovo naročilo. »Ne za-
puščaj hiše! Zakaj? Mac ni razumela. Stopila je čez
vrlove v bolnišnico nasproti ter se šepetaje pogovarjala
s službo opravljajočimi strežnicami. Tudi tu je vladal
nemir in potrlost. Kramljala je za hip s svojimi malimi
bolniki, toda bila je tako raztresena, da ji ni nič pamet-
nega prišlo na misel. Nazadnje se je še bolj nemirna
in razburjena vrnila v sobo.

»Zakaj ne smem zapustiti hiše?« je mislila. »Ni

prav, če mi Mac prepoveduje!«

Poizkusila je spel telefonirati, a brez uspeha.
Nato je pograbila ogrtačo. »Pogledam,« si je de-
jala polglasno. »Mac naj pravi, kar hoče. Zakaj naj
ostanem doma? Baš sedaj! Ženske bodo v strahu ter
baš zdaj rabijo nekoga, ki bi jih bodril.«

Toda odložila je spel ogrtačo. Šla je po Macovo
brzojavko ter jo čitala že stolič.

Da, zakaj pa? Zakaj pa pravzaprav?

Ali je katastrofa tako velika?

Da, a baš raditega se ni smela obotavljati! Bila je
njena dolžnost, da pomore žencam in otrokom. Narav-
nost ujezila se je nad Macom ter se odločila, da pojde.
Hotela je vedeti, kaj se je pravzaprav zgodilo. Da se
je še vedno obotavljala prekršili čudno Macovo na-
ročilo. In potem je bila v njenem srcu lajna groza,
sama ni vedela zakaj. Slednjič se je odločno zavela v
rumeni gumijev plašč ter si zavezala ruto okoli glave.

Šla je.

Toda na vratih jo je obšel naenkrat nerazumljiv
občutek groze, da danes, baš danes ne sme pustiti
male Edith same. Ah, ta Mac, vse to je on povzročil s
svojo neumno brzojavko!

Šla je po Edith v »šolo«, zavela jo v plašček ter
poveznila kapuco razposajeni deklici na zlate lase.

»Čez uro se vrnem!« je dejala Maud in šli sta.

Preko mokre vrtni poti je skočila žabica in Maud

se je prestrašila, ker bi bila skoraj stopila nanjo.

Edith je zavriskala. »Huj, žabica, mama. Kako je

mokral Zakaj gre od doma, če dežuje?«

Dan je bil žalosten, mrk in oshuden.

Na cesti je vel veler močnejše, pihalo je in pišota
je lila počevno in mrzlo izpod neba. »In večeraj je bilo
še tako toplo,« je mislila Maud. Edith se je zabavala,
ko je z velikimi koraki koracala preko mlak. Čez ne-

kaj minul sta videli lunjsko mesto pred seboj; s svo-
jimi pisarnami, dimniki in gozdom brzovajnih drogov
je ležalo pustlo in sivo v dežju in blatu. Maud je takoj
zapazila, da ne vozijo vlaki s kamenjem. Po letih je to
bilo prvič! Toda iz dimnikov se je še vedno valil
črn dim.

Saj niti verjelno ni, da je bil baš na mestu kata-
strofe, je mislila. Tunel je tako velik! Kljub temu pa so
vrvele v njej brez reda grozeče misli.

Nenadoma je obslala.

»Poslušaj!« je dejala Edith je prislunila ter se pri-
tem ozrla kvišku k materi.

Zmedeni glasovi so prihajali do nju. In nato slz
vzrli tudi ljudi, sivo fisočglavo množico, ki se je pre-
mikala. V pomirini niti razločiti ni bilo, kam gredo.

»Zakaj vpijo ljudje?« je vprašala Edith.

»Vznemirjeni so radi nesreče, Edith. Če so očelje
vseh teh malih otrok v nevarnosti, so žene seveda v
skrb.«

Edith je prikimala in čez čas dejala:

»Je pač velika nesreča, mama?«

Maud se je zgrčila od groze.

»Mislim, da,« je odvrnila zamišljena. »Mora biti
velika nesreča! Stopiva hitreje, Edith!« Maud je šla
naprej, hotela je — da, kaj je hotela? Hotela je de-
janja...

Namah je nekoliko osupnila, da se ljudje bližajo!
Vpilje je rastlo. Videla je, tudi, da je neki brzovajni
drog, ki je še v hipu stal, omahnil ter izginil. Zica nad
njo je trepetala.

Nič več ni pazila na živahna vprašanja Edith, tem-
več hitela naglo in razburjeno naprej. Kaj delajo? Kaj
se je zgodilo? V glavo ji je planila vročina in za hip
se je mislila vrnila ter se zapreti v hišo, kakor ji je bil
velel Mac.

Današnja predborza.

Zagreb, 26. maja. (Izv.) Pešta 35, Berlin 97, Italija 14.52—14.55, lire 14.25—14.30, London 1260, Newyork (čeki) 278—280, dolarji 278—280, Pariz 25.60—25.85, Praga 545, Dunaj 2.88, Švica 53.75—54.

Curih, 26. maja. (Izv.) Berlin 1.80, Holandsko 204, Newyork 524.50, London 23.35, Pariz 47.90, Italija 27.50, Praga 10.05, Pešta 0.64, Zagreb 1.87, Sofija 3.95, Varšava 0.13, Dunaj 0.055, n. a. K 0.055.

Dunaj 26. maja. (Izv.) Praga 194, Zagreb 36, Pešta 12.30, Varšava 245, Italija 525, Bukarešt 69, Newyork 10.100, Švica 1925, Berlin 24.50, Holandsko 3900.

Politični dogodki.

+ Shod SLS v Podgradu pri Novem mestu se je vršil večeraj dopoldne ob sijajni udeležbi ljudstva na prostem. Poročal je posl. Iv. Stanovnik o političnem položaju in delu Jugoslov. kluba.

+ General Wrangel in naša vlada. Dočim se je te dni gospod Wrangel vozil z gospodom Hribarjem po obmejnih krajih Slovenije nadzorovat svoje čete, je pa belgrajska vlada smatrala za potrebno, da bi Wrangla zataji. Današnje »Jutro« poroča: »Popolnoma krivo je tolmačenje, da bi general Wrangel pri izvršitvi svoje akcije mogel računati na kako našo pomoč. Vlada v nobenem slučaju ne bi mogla dopustiti, da bi kdorkoli na našem ozemlju pripravljala kako oboroženo akcijo proti državi, s katero živimo v miru. General Wrangel niti nima niti ne more imeti oborožene sile v naši državi, niti bi naša država ne mogla dopustiti, da bi obstojala na našem ozemlju kaka oborožena sila. Naša država bi jo, ako bi se začela zbirati, takoj razgnala.« Tako po »Jutrovem« poročilu uradni Presbiero zatajuje Wrangla in njegovo armado, katero taisti Wrangel v spremstvu pokrajinskega namestnika inšpicira. Mi bi želeli jasnejše izjave!

+ Italijanski napad na jugoslovansko mejo pri Reki. Iz Belgrada poročajo, da so v noči 23. t. m. Italijani — menda fašisti združeni z vojaki — napadli Kastav, kjer pa so našli na krvav odpor pri jugoslovanskih obmejnih četah. Padlo je baje več Italijanov. Zastopnik naše vlade v Rimu Antonijević je pri italijanski vladi protestiral radi teh dogodkov ter dobil zagotovilo, da bo italijanska vlada take dogodke preprečila ter tudi zabranila nadaljnji prihod legionarjev in fašistov na Reko.

+ Napadi na katoliške šole. Frankovski in pravaški listi nesramno napadajo djakovskega škofa dr. Akšamovića, ki je o priliki birmovanja po Sremu opominjal na pošteno skupno delo za domovino. Očitajo mu, da se je prodal vladi zaradi agrarne reforme. Osješka »Hrvatska Obrana« to natolcevanje ostro žigosa in vprašuje, ako more Strossmayerjev naslednik drugače govoriti nego v zmislu jugoslovanske ideje. Najbolj zanimivo je pa, da istočasno s temi napadi na škofa dr. Akšamovića izhajajo napadi na katoliške šole tudi v belgrajskih listih. Ti očitaajo škofom pomanjkanje patriotizma, to pa s pogledom na sklep njihove zadnje konference, da se o priliki državnih praznikov v cerkvah ne bodo vršili govori. Tako so se v napadih na katoliški episkopat znašli v objemu najbolj skregani bratci: velesrbski in centralistični belgrajski »Trgovinski Glasnik« in blokaški »Hrv. List«. In to smatra katoliško ljudstvo za dobro znamenje; slabo bi bilo le tedaj, ako bi katoliški višji pastirji ravnali po volji teh listov.

+ Jugofašisti in Radičević. Jugofašistovska akcija je najbolj živahna v Dalmaciji. Protidpor je pa tudi tu velik. V sled tega je došlo že do raznih spopadov. V torek so se spopadli v Vodicah pri Splitu jugofašisti in Radičević (?). Jugofašisti so streljali z revolverji ter nekega fanta nevarno ranili. Zato pa so Radičević zvečer razbili hišo nekega jugofašista, ki se streljal po dnevi na ljudstvo. — Lepe razmere.

+ Proslava delovne skupnosti v Nemčiji. Minolo nedeljo so v Wilhelmshavnu krstili nov Stinnesov park. Kumica je bila Stinnesova hčerka Klara Nora, ime parniku pa Karl Legien. Kdo je bil Karl Legien? Eden prvih socialističnih voditeljev Nemčije in predsednik strokovne Nemčije. Le-ta je v usodnih trenutkih, ko je Nemčiji po zunanjem pretlu notranji polom, z vso energijo in vsem svojim vplivom nastopil za sporazum s podjetniki in uveljavljenje delovne skupnosti. To je tedaj rešilo Nemčijo. Da je iz tega, kar je ustvarila stiska, dozorel trajen sad, kaže gornje dejstvo, da je eden prvih predstavitev nemške industrije krstil svoj park na ime socialističnega delavskega voditelja. A temu slavlju so prisostvovali najvišji državni predstavitelji pravtako kakor zastopniki krščanskih socialističnih organizacij, ki so se vsi poklanjali spominu Karla Legiena. Vsekakor pa je zanimivo, da Stinnes proslavlja Legiena!

+ Češkoslovaška politika nasproti Rusiji. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je te dni v parlamentu poročal o delu na genovski konferenci. Pri tem je

označil politiko češkoslovaške republike nasproti sovjetski Rusiji tako-le: »Zavzeli smo se za srednjo pot. Bili smo za upostavo odnosov, za stalni stik, za postopno ureditev sodelovanja, posebno na gospodarskem polju, za prilagodenje razmer v Rusiji razmeram v drugih državah potom neprislusnega razvoja, potom ohranitve bistvenih uspehov ruske revolucije in potom polahkega razvoja do sodelovanja ostalih slojev ruskega naroda.«

Dnevni dogodki.

— Korumpirana trgovina. »Jugoslovanski Lloyd« se na uvodnem mestu peča z razmerami v zagrebškem trgovskem svetu. Pravi, da je Zagreb prvi čas po prevratu življal dober glas vsled solidnosti in poštenosti svoje trgovine ter je v tem oziru le malo zaostajal za Ljubljano. Potem pa so preplavili Zagreb razni sleparji in spekulantji, ki so čez noč postali trgovci in zanesli v trgovino skrajno brezvestnost in nepoštenje. Ti ljudje z vsemi mogočimi sredstvi vzdržujejo draginjo in jo še dvigajo, tirajo srednje sloje v obup, delavske pa v štrajke. Denar, ki ga izžamejo iz uboge prebivalstva, zapravljajo po barjih in beznicah; ko uradnik in delavec stradata, se te ljudske pijavke zalivajo s šampanjcem. Ti ljudje so uničili dobro ime zagrebškega trgovstva ter v podlosti in brezvestnosti že davno prekosili celo zloglasno belgrajsko čaršijo. List pozivlja merodajne oblasti, trgovsko zbornico in druge trgovske stanovske zastope, da takoj energično nastopijo proti tem temnim elementom in jih izločijo iz trgovine. — Tako piše strokoven gospodarski list in ne morda kako socialistično glasilo. Tudi ljubljanska trgovina ni ostala poštevana od vojne in povojne korupcije in je istotako nujno potrebna izčiščenja.

— Pokojnine bivših avstro-ogrskih oficirjev. Finančna delegacija objavlja da morajo v našo vojsko nesporejati oficirji bivše avstro-ogrške vojske predložiti gospodu ministru vojne in mornarice z dokumenti obloženo prošnjo za upokojevek s kraljev. ukazom. Oficirji, ki bodo po predlogu ministra vojne in mornarice tako upokojeni, bodo od vojnega ministra prejeli predpisano »uverjenje«. Na podlagi tega uverjenja naj potem predlože gospodu ministru financ prošnjo za priznanje in odmero pokojnine, in sicer in duplo ter prilože izvirni prošnji izvirno »uverjenje«, prepisu prošnje pa prepis »uverjenja«. Te prošnje pošlje gospod finančni minister dotični pokrajinski upravi, oddelku za socialno politiko da ugotovi pravico do pokojnine in nje višino. Po izvršenih poizvedbah bo potem gospod finančni minister izdal nalog za izplačevanje pokojnine potom pristojne delegacije ministrstva financ. Ravnotako bo izključno gospod finančni minister priznaval vdovnine in sirotnine takih oficirjev in pa pokojnine že prej vpoškojenih oficirjev avstro-ogrške vojske, ki so naši državljani.

— Menični blanketi in živinski potni listi. Delegacija ministrstva financ objavlja uradno: Menični blanketi nove emisije se izdajo v najkrajšem času v promet in se bodo najkasneje koncem meseca maja 1922 dobivali pri oblaščenih prodajalcih (trafikantih). Finančna deželna blagajna v Ljubljani in davčni uradi izven Ljubljane so zavezani prodajati neposredno strankam le menične blankete v vrednosti po 13 Din 20 p in nad to vrednostjo. Po 30. juniju 1922 je kolkovanje (dokolkovanje) meničnih blanketov dopustno samo v smislu člena 13 taksnega in pristojbinskega pravilnika (»Uradni list« št. 104 1921) in se smejo uporabljati izključno in sicer tudi ob tem dokolkovanju samo monopolizirani menični blanketi nove emisije. Živinski potni listi (stočni pasoji) stare emisije razun onih po 50 p, ki ostanejo še dalje v veljavi, se smejo ob predpisnem dokolkovanju uporabljati samo do 30. junija 1922 in se zamorejo zamenjati proti onim nove emisije oziroma onim stare emisije po 50 p (eventuelno proti doplačilu) do 31. julija 1922 potom okrajnih glavarstev, ki prejmejo posebna navodila. Že rabljeni živinski potni listi, ki so opremljeni z uradnimi potrdili i. sl. in živinski potni listi stare emisije po 50 p, ki ostanejo še dalje v veljavi, se ne zamenjajo.

— Izpred sodišča. Danes dopoldne se je vršila pred okrajnim sodiščem v Ljubljani zanimiva politična tožba radi prestopka zoper razžaljenje časti. Nadučitelj Andr. Vilfan iz Medvoda je tožil samostojnega vodjo Franc Sušteršiča, ker je podpisal na višji šolski svet ovažbo zoper nadučitelja, katerega dolži, da 1. uvaja politiko v šolo, 2. da otroke neusmiljeno preteplje in 3. da je v kaznovanju otrok strankarsko pristranski. Razpravo je vodil sodnik Stojković, zasebnega obtožitelja je zastopal odvetnik dr. Juro Adlešič, obtoženca pa dr. Pirc. Zadeva je bila sledeča: Marija Sušteršič je v enem tednu trikrat izostala iz šole. Za praznik sv. Florijana je prosila učitelja, naj ji dovoli prosto, da se udeleži procesije k podružnici sv. Flori-

jana. Nadučitelj ji ni dovolil, ker je itak preveč izostajala. Deklica pa se je procesije vključ temu udeležila. Zato jo je drugi dan učitelj pol ure zaprl. Nato se je začela od samostojne strani zoper nadučitelja nepopisna gonja, Franc Sušteršič, vodja SKS v Medvodah, pa je dal na zapisnik za višji šolski svet inkriminirane tri točke. Zaslišana je bila cela kopa otrok, ki je izpovedala tako, da je bilo več kot jasno razvidno, da nadučitelj Vilfan ne zanaša politike v šolo, da je pri kaznovanju otrok objektivni in da kaznuje milo in zelo previdno. V glavnem je šlo za Štefana Krela, katerega da je nadučitelj neusmiljeno pretepel. V zadevi je bila zaslišana njegova mati, dninarica s 6 otroci. Ta je izpovedala, da je fant mesto da bi hodil v šolo, pohajkoval. Ko je to ona doznala in ker ji je pred kaznijo navadno pobeignil, je sama naprosila učitelja, naj ga s palico natepe, če bo fantalin izostal iz šole. Ko fanta enkrat v šolo ni bilo in se je drugi dan zlagal, da je bil bolan, v resnici pa se je potepal, ga je učitelj kaznoval malo ostreje na izrečno prošnjo matere. Marija Krel je izpovedala: »Jaz sem dninarica. Ko mi je padel mož, sem imela 6 otrok. Najstarejši je bil star 16 let, najmlajšega pa sem dojila. Nočem, da bi mi otroci došli za prisilno delavnico, zato sem prosila učitelja, naj nagajiveca kaznuje mesto mene.« Njenai zpoved je učinkovala. Obe stranki sta stavila še predloge, ki pa jih je sodnik kot nepotrebne zavrnil ter obsodil Franc Sušteršiča na teden dni zapora ali 2000 K globe. — Tako je dobil samostojnež za obrekovanje zaslužen kaznen.

— Mednarodna sleparska družba. Ministrstvo za zunanje zadeve je dobilo od poslaništva v Bernu obvestilo, da obstoji po podatkih švicarskih oblasti v Madridu goljufiva družba pod imenom »Etablissements novelty« ali »International office novelty, mundial artistica«. Madrid, Calle Ferraz 13—15, ki razširja zlasti v Švici tiskane prospekte, v katerih obljublja onim, ki hočejo v svojem prostem času zbirati za to družbo razglednice v barvah, veliko nagrado. Prospekt veli, da se navodila za to zbiranje takoj dostavi, ko se pošlje družbi 15 frankov. Če pa kdo pošlje denar, zastonj čaka na odgovor. Občinstvo se opozarja na to družbo, ker ne deluje samo v Švici, temveč tudi v drugih deželah.

— Argentinsko meso v Pragi. Dne 18. t. m. je prispel v Prago prvi vagon zmrzlega mesa iz Roterdama. V vagonu je bilo 12.000 kg samega mesa razčetrtenih urugvayskih, argentinskih in avstralskih volov. Za to pošiljatelj pridejo še druge in bo z njimi češkim meščanom vsekako ustrezno. — Čehi s svojo dobro valuto lahko kupujejo ameriško meso ter tako vplivajo na padanje cen domačemu mesu, pri nas v Sloveniji, žal, ne smemo pričakovati, da bi jedli cenejše meso, dokler bo drdral v južno stran vlak za vlakom naših najlepših volov. Pri tem se seveda zadovoljno smejejo razni Predoviči, Popoviči, zakaj to jim nese milijone, a kako se bodo preživeli revnejši sloji, za to se odločili naši krogi prebiti malo brigajo. Mar so jim siromaki!

— Sv. Tomaž umrl. Iz Oberamergaua, kjer se vsako leto igrajo slavne igre Kristusovega trpljenja, se poroča listom, da je znani predstavljavec sv. Tomaža, Anton Mayr, umrl. Kakor znano, igrajo tam vse Kristusove trpljenje vaščanje, ki so takorekoč zrastle s svojimi vlogami, tako da zanje ni umrl očka Mayr, ampak pravi sv. Tomaž. Za njim žaluje žena in petero otrok.

— Visokorodna sleparica. Na Dunaju so zaprli vdovo po pokojnem avstrijskem podmaršalu Voglu — Mariano Vogel. Ko je podmaršal — še začasa vojne — umrl, se je njegova vdova lotila sleparstev, da je mogla razkošno živeti. Pobirala je prispevke za Rdeči križ in jih porabila zase. Bila je obsojena na dve leti ječe. Zadnji čas se je bila pojavila v Pragi, kjer je ogoljufala razne osebe visoke družbe za štiri milijone avstrijskih kron. Ko so ji postala tla prevročja, je odšla na Dunaj; kjer so jo sedaj zaprli.

Ljubljanski dogodki.

Ij Protestni shod v Mestnem domu, ki bi se moral vršiti nocoj ob 6. uri zvečer, je preložen. Vzroki: Velika Unionova dvorana bo restavrirana na razpologo šele drugi teden, dvorana Mestnega doma pa je premajhna za tako zborovanje, je pa tudi dvorana Mestnega doma za zvečer oddana Planinskemu društvu. — Zato se protestno zborovanje prelaga na drugi teden.

Ij »Ljubljana«. Danes zvečer ob pol 9. uri važna skupna vaja mešanega zbora za nedeljski nastop pri pozdravnem večeru westfalskih Slovencev. Vsi točno! — Pevovalja.

Ij Zadnja seja upravnega sveta Mestne hranilnice. Dne 24. t. m. zvečer se je vršila zadnja seja upravnega sveta Mestne hranilnice. Demokratskih članov ni bilo blizu. Predsednik dr. Petrič je prečital od-

lok pokrajinske vlade, s katero se upravni odbor razpušča in imenuje gerent. K besedi so se oglasili zastopniki večine. V imenu NSS je proti razpustu protestiral Ivan Tavčar in izjavil, da odklanja vsako odgovornost za bodoče poslovanje in da njegova stranka v svetovet ne pošlje svojega zastopnika. Nato je dr. Stanovnik temeljito razgalil popolno nezakonitost razpusta, označil to dejanje kot nov dokaz za koruptnost sedanjega sistema in izjavil, da bo SLS poskrbela, da ljudstvu to dejstvo pokaže v pravi luči. V imenu JSDS je podal podobno izjavo svetnik Kocijan. Nato se je seja zaključila.

Ij Vodstvo SLS za Ljubljano je pri polnoštevilni udeležbi dne 24. maja pod predsedstvom strankinega načelnika gosp. urednika Fr. Kremžarja na predlog g. tov. Mihaela Moškera izreklo soglasno zaupnico klubu SLS občinskih svetnikov za njegovo požrtvovalno, nesebično in samostajevalno delovanje v bivšem občinskem svetu. Nadalje je vodstvo izreklo najodločnejši in najstrožji protest proti vladnemu protipostavnemu razpustu občinskega sveta in upravnega odbora Mestne hranilnice. Vodstvo SLS za Ljubljano zahteva, da vlada takoj po preteku štirih tednov nemudoma razpiše volitve za novi obč. zastop stolnega mesta. — G. Sternad je podal blagajniško poročilo, ki se je z odobravanjem potrdilo. Poročilo zastopnika koalicije obč. sveta, da se nameravani protestni shod radi razpusta obč. sveta v petek dne 26. maja ne more vršiti, ker je dvorana Mestnega doma samo do pol 8. ure na razpologo, dvorana Uniona se pa radi prenavljalnih del ne more uporabiti, se vzame na znanje z željo, da se nameravani shod čimprej izvede.

Ij Sokolska manira. Ko se je sinoči vračal uniformirani Sokol Jernej Šinkovec v precej vinjenem stanju z veselice v Mostah, se je ustavil na trgu Taboru in pričel ondi brez povoda pretepati nekega civilista. Na lice mesta je pristopil polic. stražnik, ki je ugotovil identiteto uniformiranega Sokola; ljudstvo, ki se je zbralo, pa je označevalo to postopanje kot nekulturno.

Ij Hribarjev poročni dar je tedaj res odklonjen, kakor poročajo sedaj vsi listi. Windischgrätzovo vilo kupi ali kralj sam ali pa država. Že nabrani denar se ali vrne darovalcem ali pa se porabi v »narodne« namene. Po naših informacijah dobi par milijonov sokolski zlet v Ljubljani. — Kaj ko bi gospodje nekaj tega denarja darovali bolnišnicam v Kandiji in Novem mestu, našim slepem, invalidom, gluho-nemnicam, revnim otrokom? To bi bil plemenit »narodni namen.

Ij V znamenju Sokolstva. Poročajo nam: Sinoči okrog 8. ure se je vračalo več Sokolov v kroju in v navadnih oblekah precej bučno proti Ljubljani. V št. peterškem predmestju so srečali nekega mirnega pasanta, ki jim očitno ni bil všeč, kajti eden izmed Sokolov v kroju je stopil k njemu in ga vprašal: »Kaj si ti Sokol?« Nato pa ga je z nekim predmetom pričel tolči po glavi. Slučajno mimoidoči gospod, ki se mu je ta sokolski nastop zdel vseeno malo preveč fašistovski, je pristopil bližje ter z besedami: »Sramota za Sokole, da se pretepaajo kot barabe!« vzel je v obrambo napadenega moža, ki so ga pozneje odnesli in ga morali z obilnavjem spraviti k zavesti. Hrabri Sokoli pa so napadli še gospoda, ki se je upal braniti napadenca in bi na svoj način prav gotovo tudi z njim obračunal, če ne bi prišel stražnik, ki si je zabeležil imena Sokolov. Prepričani smo, da bo te izzivače doletela zaslužena kazen.

Ij Tatvine. Z dvorišča na Bregu št. 10 sta bili te dni ukradeni dve ženski sušči se obleki, vredni 1000 K.

Ij Ukradeni robei. Marjani Maček v Gmajni pri Černuham je neznan tat iz omare ukradel 30 naglavnih robcev, vrednih 7000 K.

Ij Našla se je denarnica z manjšo vsoto denarja. Dobi se pri g. M. Jeraj, Emonske cesta 2.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar, Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

KUHARICA

za takojšen nastop, vajena kuhe za večji obrat, samostojna voditeljica, — dobi službo v I. delavskem konzumnem društvu, Kongresni trg št. 2, v Ljubljani. — Člani, ki žele stalne hrane, naj se prijavijo kot abonenti. — Prijave v ravnateljstvu pisarni Kongresni trg 2.

ŠUTA

za nasipanje se dobi brezplačno na Kongresnem trgu 2. — Poizve se pri ravnatelju Konzuma ravnatom.